

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Băndășana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Bereșana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.” (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreană”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Chisețeană”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, „Bistrița”, „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frăția”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geojeana”, „Gloria”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Veștem), „Inst. de credit”, (Mehădia), „Inst. de credit”, (Gavosdia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucașărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murăștanul”, „Nădlăcana”, „Negoiul”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Panciovana”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Poporul”, (Săliște), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reun. de impr. și păstrare”, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Șoimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăna”, „Țibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 uleri.

AVIZ.

„Prospectele de fondare” și „Lămuririle” privitoare la societatea română de asigurare se află depuse la toate institutele de bani române, unde se pot face subscrierile de acții.

Institutele, cari eventual nu au primit încă „Prospectul” precum și particularii cari doresc a avea „Prospectul” și a subscrie acții, sunt rugați a se adresa în privința aceasta la dl **Ioan I. Lăpădatu**, director executiv la „Ardeleana” în **Orăștie — Szászváros**.

Un memento.

Sub titlul acesta am publicat în Nrul nostru 45 din anul trecut o informație asupra greutăților, ce le-a avut în Octomvrie a. e. „Centrala băncilor populare românești din Bucovina” neputând plăti prompt un schimb mare, ce a avut scadență la „Centrala caselor de păstrare cehe”, a căreia tributară a ajuns întreagă mișcarea cooperativă română din Bucovina.

Chestiunea a fost mult discutată la timpul său în presa din Viena și acum s'a adus în discuțiune și în „Viața Agricolă” din București sub titlul de „Crăchul din Bucovina”. Iată ce scrie asupra acestei chestiuni dl Dr. I. Raducanu:

În Bucovina se face mare zarvă în jurul greutăților financiare, prin care au trecut întreprinderile românești, ajutate de centrala însoțirilor din Bucovina, — pentru exploatarea pădurilor, ce aparțin fondului religios. Și nu numai în Bucovina se face mare zarvă în această chestiune.

Cetesc în „Die Zeit” Nrul din 24 Octomvrie a. e. st. n. din Viena o veste despre crăchul băncilor raiffeisene românești, o veste, care, dacă ar fi adeverată, ar însemna un dezastru în viața economică a poporului nostru din Bucovina.

Să privim adevărul mai deaproape, să cercetăm așa zisul „crăch” al băncilor noastre, în jurul căruia se face, intenționat, atâta gălăgie în presa „militantă” din Austria.

* * *

Mișcarea noastră cooperativă din Bucovina, care datează de pe la 1897, progresând mai ales în ultimii 5 ani, este, în timpul de față, citadela puternică a gospodăriei țăranilor români.

Ea numără 175 soc. cooperative, „însoțiri” cum li-se zice acolo — destul de bine organizate și unite într'o centrală proprie cu sediul în Cernăuți.

La început cooperarea, prin mijlocul băncilor sătești sistem Raiffeisen, a căutat să facă față nevoilor de credit și să desvoalte spiritul economic al plugarilor.

Apoi, solidarismul economic s'a încercat — ceea ce inițiativa singuraticilor răsleți n'ar fi fost în stare să facă — a lua diferite întreprinderi economice, ramuri de producție, ce se aflau în stăpânirea străinilor.

În acest scop au luat ființă societățile cooperative de consum, dintre cari cea mai însemnată e „Prăvălia Românească” și alte câteva tovărășii de producție, pe lângă însoțirile meseriașilor din orașele și târgurile bucovinene. Cine cunoaște deaproape mișcarea, e convins că ea a luat un avânt mare, fiind condusă, în genere, de un spirit cooperativ pe baze naționale.

Mișcarea a contribuit, indirect, la întărirea factorului românesc în lupta politică, ce frații noștri au de purtat împotriva rutenilor și evreilor din Bucovina.

Condițiunile exterioare neprielnice, în cari mișcarea cooperativă trebuia să se desvoalte, a pus-o în fața unor anumite probleme.

Băncile sătești, raiffeiseniane, pot fi o bună cheazășie, un prielnic isvor pentru procurarea creditului țărănilor întovărășiți, întrucât aceștia răspund solidar și nelimitat față de obligațiunile întreprinderii lor. Băncile raiffeiseniane se găsesc însă în imposibilitate să satisfacă, numai din mijloacele lor proprii, toate nevoile de credit agricol ale plugarilor. Problema mare deci se pune conducătorilor mișcării: *găsirea capitalului necesar* — cât se poate de ieftin, pentru menținerea și lărgirea organizației economice a românilor din Bucovina.

Singurul organ chemat să mijlocească creditul necesar în întreprinderile noastre, a fost „Centrala însoțirilor economice din Cernăuți”. Prin aceasta cooperarea românilor și-a procurat creditul dela *Banca cehă*, acel formidabil institut, care stă în legătură cu aproape toate instituțiile financiare ale neamurilor din labirintul monarhiei habsburgice.

Banca cehă a acordat credite mișcării, în valoare totală de 2 milioane coroane, din care sumă partea cea mai mare a fost plasată în întreprinderile românești, cari au luat în exploatare pădurile fondului religios, păduri, cari alcătuiau o însemnată resursă de venit în Bucovina și cari înainte erau exploatare de către câțiva capitaliști evrei.

Într'adevăr, lărgirea organizației economice prin ajutorul capitalului străin, ceh este legată de unele primejdii.

1. Influența și controlul străinilor poate pune piedeci dezvoltării întreprinderii — din anumite motive, cum sunt acele naționale și politice. Politica economică a unui popor nu poate fi deslipită de politica sa națională.

2. Când capitalul străin băgat în întreprindere întrece cu mult capitalul propriu al celor ce sunt proprietarii întreprinderii, se poate ușor apuca drumul falimentului, care în alt caz, creditorii se transformă în întreprinzătorii de fapt.

Înțelegem dorința românilor de a atrage în sfera activităților, exploatarea pădurilor fondului religios. În Bucovina industria lemnului și politica au o strânsă legătură.

Înțelegem năzuința, ce au avut-o conducătorii să ia din mâna străinilor puternica și remunerătoarea ramură de activitate, spre a se folosi României și economicește și în viața politică.

Și dacă nu se poate vorbi de un *crah* al Băncilor române raiffeiseniane — cum trîmbitează plini de bucurie scriitorii gazetelor radicale și jidovite din Cernăuți sau Viena — fapt cert e, că întreprinderile românești pentru exploatarea pădurilor în Bucovina au trecut prin greutăți financiare neputând face față, la un moment dat, plății unui împrumut, fiind nevoită să recurgă la semnătura de girant a unui om politic român, spre a evita greutăți și mai mari.

Apoi, faptul că banii institutului ceh sunt întrebuințați într'o măsură prea mare față de modestele noastre mijloace, a adus cu sine controlul și influința străină în întreprinderile românești.

În localul „Centralei însoțirilor economice române din Cernăuți”, se găsesc și birourile filialei „Băncei cehă” ai cărei funcționari supraveghează deaproape acțiunea ce se desfășoară în organizația cooperăției românești. Din punctul lor de vedere, controlul e justificat.

Și acl e locul să amintim primejdia continuă, ce se desfășoară din această stare de lucruri.

Știm, că tot banca cehă la un anumit moment (în 1907) și-a retras mâna de ajutor ce o acordase câtorva instituții de credit românești din Ardeal și Ungaria. Bucovinenii ca să scape de influința covârșitoare a rutenilor și mai ales a evreilor, au devenit într'o măsură oarecare dependenți de alții.

Și cele ce se petrec în Bucovina ar putea sluji ca un clopot de alarmă acelor din Ardeal, cari, după cât știu, înjghebează planul înființării unui institut de credit cu bani străini.

E o vorbă românească, că „nu te 'ntinde mai mult decât ție pătura”.

Nu poate fi vorba de un *crah* în Bucovina, dar e bine să ne pregătim, ca să prevenim un *crah* ce ar avea urmări funeste și în viața națională a poporului nostru.

Aceste sunt constatările, părerile unui observator de departe, a unui tovarăș, care nu dorește decât o întărire cât mai mare a organizației economice a plugarilor, în pizma străinilor și spre folosul nostru.

Instituția reviziunilor în Ungaria.

Sub titlul „Das Revisionswesen in Ungarn” a apărut în numărul de Decembrie a. a. al revistei „Zeitschrift für Handelswissenschaft und Handelspraxis” din Lipsa un important articol, datorit penei lui *Lengyel Samu* din Budapesta, în care este rezervat un loc de frunte însoțirii noastre „Solidaritatea”.

Autorul se ocupă în partea I a articolului său cu instituția reviziunilor legale din Ungaria. Arată că în Ungaria reviziunea și controlul asupra societăților obligate la publicitate îl exerciază comitetele de supraveghiere, alese de adunarea generală și tribunalele. Revizori legali ca în Anglia (Accountants) nu există și peste tot societățile nu sunt obligate a se supune unui control extern. Controlul exerciat de comitetele de supraveghiere este puțin eficace și după experiența de până-acum organele acestea s'au dovedit că nici nu sunt și nici nu pot fi factori de reviziune serioși. Controlul exerciat de tribunal încă nu este mai eficace; el asemenea se restrânge numai la cercetarea exactității

formale a socotelilor prezentate și la evidența și supra-veghierea polițială-administrativă a societăților. Nici una din organele de control legale nu funcționează astfel încât să ocrotească în măsura recerută interesele acționarilor și a creditorilor societății.

În partea II-a a lucrării sale autorul se ocupă cu instituțiile de revizie autonome din Ungaria, cari au introdus revizia facultativă sau obligatoare între membrii lor. Acestea sunt 4 la număr; „Magyaroszági Pénzüntézetek Országos Szövetsége“, „Pénzüntézetek Országos Egyesülése“, „Solidaritatea“, „asociațiune de institute financiare, ca însoțire și „Revisionsverband von Provinz-Kreditanstalten als Genossenschaft“.

Cele dintăiu două, având un caracter mai general regnicolar, au introdus între membrii lor numai controlul facultativ, fără a putea arăta în această direcție rezultate mai de seamă.

Cele două din urmă, însoțirea institutelor de bani rămâne și sășești, din contră, au decretat controlul obligator pentru membrii lor și operează deja cu bun succes.

În capitolul special rezervat Solidarității autorul arată în deplină cunoștință de cauză, că la început și la însoțirea noastră controlul era numai facultativ, până la 1907, când el a devenit obligator. Reproduce pozițiile principale ale statutelor privitoare la calitatea de membru și control și constată, că însoțirea a avut (1909) 115 membrii și pentru efectuarea reviziilor 12 revizori-experti, cari în 1909 au făcut 112 revizuni.

Tot astfel se ocupă și cu însoțirea de revizie a Sașilor, a căror membrii asemenea sunt obligați a se supune revizunii cel puțin odată la 2 ani. Această însoțire are 21 membrii, 20 bănci și o societate de asigurare și funcționează în mod satisfăcător.

Capitolul acesta îl încheie autorul cu constatarea că: „Dintre cele aproape 2000 de bănci și casse de păstrare din Ungaria abia 135 (115 bănci românești și 20 sășești) au intrat ca membrii în însoțiri, cari au decretat controlul obligator. „Ambele însoțiri — continuă Lengyel — au corăspuns pe deplin așteptărilor legate de ele și în deosebi a contribuit „Solidaritatea“ foarte mult la întărirea morală și materială a institutelor aparținătoare ei“.

Institutele de bani societăți pe acții în Ungaria.

Conform unei publicații statistice recente la finele anului 1899 au existat în Ungaria în total 976 de institute de bani, ca societăți pe acții, dintre cari 942 în provincie și 34 în capitală. În 1904 numărul lor a fost de 1091 (1056 în provincie și 35 în capitală), iar în 1909 au fost în total 1452 de institute, din care 1386 în provincie și 66 în capitală.

Activele totale s'au cifrat la totalitatea institutelor de bani, soc, pe acții, din Ungaria :

	mii coroane.
în anul 1899 cu	4.858,002
„ „ 1904 „	6.158,950
„ „ 1909 „	9.543,636

Iată câteva din pozițiile mai însemnate ale activelor :

		mii coroane:
Cassa	1899	60,340
	1904	67,748
	1909	105,458
Cambii	1899	410,874
	1904	580,818
	1909	859,758
Imprum. hipot.	1899	1.661,026
	1904	2.140,150
	1909	3.012,354
Imobiliu	1899	78,844
	1904	98,542
	1909	150,954

Pasivele mai principale prezintă următoarele cifre:

		mii coroane.
Capital social	1899	427,574
	1904	450,479
	1909	797,548
Rezerve	1899	427,076
	1904	328,016
	1909	526,925
Depozite spre fruct.	1899	1.835,890
	1904	2.273,138
	1909	3.375,419
Profit net	1899	76,652
	1904	101,430
	1909	156,275

Jubileul domnului Parteniu Cosma.

Din prilejul jubileului de 25 de ani al d-lui P. Cosma și-au mai prezentat felicitările în persoană d-nii Ioan Droc și D. Vulcu în numele „Cassei de păstrare“ din Mercurea și d-nul Géza Herz dirigentul „Filialei Băncii comerciale ungare din Sibiu“ în numele acesteia și a Centralei acestui institut din Budapesta.

Telegrame și scrisori de felicitare au mai intrat dela următoarele institute resp. persoane:

Filiarele „Albinei“ din Brașov, Lugos și Mediaș și Agentura „Albinei“ din Sănmiclașul-mare. „Agricola“, Ecica. — „Agricola“, Hunedoara. — „Agricola“, Sebeșul-sășesc. — „Ardeleana“, Orăștie. — „Arieșana“, Turda. — „Arina“, Nagykaroly. — „Astra“, Sasca-montană. — „Auraria“, Abrud. — „Aurora“, Năsăud. — „Avrigeana“, Avrig. — „Banca Poporală“, Caransebeș. — „Banca Poporală“, Dej. — „Bihoreana“, Oradea-mare. — „Bistrițiana“, Bistrița. — „Bocșana“, Bocșa-montană. — „Cassa de păstrare“ (reuniune), Săliște. — „Chiorana“, Șomcuta-mare. — „Cordiana“, Fofeldea. — „Corvineana“, Hunedoara. — Filiala „Coroanei“, Borgoprund. — „Drăganul“, Beiuș. — „Decebal“, Deva. — „Doina“, Cămpeni. — „Dunăreana“, T.-Cuvin. — „Economul“, Cluj. — „Făgetana“, Făget. — „Fortuna“, Rodna-veche. — „Frăția“, Agnita. — „Furnica“, Făgăraș. — „Geogeană“, Geogiu. — „Grănițerul“, Dobra. — „Hondoleana“, Hondol. — „Hațiegana“, Hațieg. — „Însoțirea“ din Agărbiciu. — „Isvorul“, Sebeșul-inferior. — „Iulia“, Alba-Iulia. —

„Lăpușana“, Lăpușul-unguresc. — „Lipovana“, Lipova. — „Luncana“, Marghita. — „Matca“, Cebea. — „Mielul“, Poiana. — „Mureșana“, Reghin. — „Mercur“, Năsăud. — „Mugurul“, Elisabetopole. — „Nădlăcana“, Nădlac. — „Nera“, Bozovici. — „Orientul“, Dobra. — „Oraviciana“, Oravița. — „Panciovana“, Panciova. — „Poporul“, Săliște. — „Plugarul“, Cacova. — „Progresul“, Iliia-murășană. — „Poporul“, Lugoj. — „Riureana“, Capolnoc-Mănăstur. — „Săcana“, Sacul. — „Sălăgiana“, Jibou. — „Sebeșana“, Caransebeș. — „Sebeșana“, Sebeșul-săsesc. — „Sentinela“, Satul-nou. — „Silvania“, Șimleul-Silvaniei. — „Șoimul“, Aiud. — „Someșana“, Dej. — „Tárnăveana“, Sighișoara. — „Timișana“, Timișoara. — „Vulturul“, Dicioșanmărtin. — „Victoria“, Arad. — „Vlădeasa“, B.-Hunyad. — „Zlăgnea“, Zlagna — Muntele de pietate București.

G. Pop de Băsești, Băsești. — Popovici-Bayreuth, București. — Prof. Onciul, București. — Em. Ungureanu, Timișoara. — Dr. Nic. Oncu, Arad. — R. Ciorogariu, Arad. — Dr. Vlad. Orăștie. — Sava Raicu, Arad. — Dr. Florentin Mihalji, Sighetul Marmatiei. — Dr. Isacu, Cluj. — Vicecolonel Florianu, Foca. — Familia Colbazi, Spring. — Primarul George Dănila, Hunedoara. — Titu Hațeg, Lugoj. — Dr. Cornel Petricu, Bogșa-Montană. — P. Truța, Arad. — Petru Mihalji, Sighetul Marmatiei. — Dr. Iuliu Maniu, Blaj. — G. Tulbure și V. Popovici, Oradea mare. — Dr. Șerban de Voila, Cattaro. — Bozgan Florea, Karansebes. — Dr. Gavril Suci, Hațeg. — Protopopul P. Păcurariu și Protopopul Ioan Popu, Hunedoara. — Veturia și Ioan Lăpedatu, Orăștie. — Dr. Vasile Ciura, Abrud. — Căpitan Florian, Orăștie. — Reuniunea femeilor române din Brașov, prin prezidenta Maria Baiulescu. — Papp Protopop și Familia, Beiuș. — Dr. Ioan Vaida-Voevod, Dej. — Aurelia și Claudia Goga, Reșinar. — Romul Doctor, preot, Hașfalău. — Aug. Hamsea, Hodoshodrog. — Dr. Enea Papiu, Orăștie. — Sergiu Medean, protopop, Sebeșul săsesc. — Sofron Roșca și Teofil Roșca, Ungra. — Dr. Schiau, Miercurea. — Ioan Cidioșan, Beiuș. — C. Hertia, Săliște. — I. Traila, Oravița. — Nic. Hențiu, Săliște. — Dr. G. Dobrin, Lugoj. — Dr. Coriolan Pap și Familia, Oradea mare. — Eugenia Vecerde, Brașov. — Săliștenii, Săliște. — D. Feneș, Făget. — Lăpădatu, director școlar, Săliște. — Hermina Maniu, Oravița. — Eleonoră Leményi, Nocrich. — Liviu Magdu, Timișoara. — Dr. Sturza, Viena. — Familia Pinteru, Beiuș.

Dr. Iosif Gall, Budapesta. — G. Weigand, prof., Lipsca. — Gustav Thalmann, Sibiu. — Albert Dörr, primar, Sibiu. — Victor Thiess, Sibiu. — Gustav Maetz, Sibiu. — Alexandru Belle, vicecomite, Făgăraș. — Dr. Valer Ghibu. — Ermil Borcia, Sibiu. — Ioan Mihalțianu, c. și r. generalauditor, Sibiu. — Pavel Munteanu, colonel în retragere, Sibiu. — Teodor Hermann, protopresbiter gr.-or., Deș. — Nicolau Togan, protopop gr.-cat. al Sibiuului. — Galaction, Maria, Șagău, protopresbiter, Reghin. — Victor Păcală, Sibiu. — Dr. Vasile Stan, profesor la seminarul „Andreian“, Sibiu. — Aurel și Veturia Stetea, Ciacova. — Nicolae Bratu, I. Fa. „Tipografia Poporului“, Sibiu. — Gavril Precup, profesor, Blaj. — Ioan Lințu, Caransebeș. — Augustin Bena, Năsăud. — Eugenia Fășie, Chitihaz. — V. Mandeal, Mediaș. — G. Simu, Elisabetopole. — Ioan Pașca, paroh gr.-or., Geaca. — Nicolae Căciulă, prim-contabil la „Economul“, Cluj. — Carl Louis Posner & Sohn, Budapesta. — N. Benția, Sibiu. — Nicolae Todoran, protopop, Cetatea-de-baltă. — Fabius Rezei, Lugoj. — Ioan Lengeru, Brașov. — Arseniu Bunea, Sibiu.

Publicăm în cele următoare pentru forma sa desăvârșită adresa sa de felicitare a institutului „Coroana“ din Bistrița:

Ilustre D-le Director!

În liniște de praznic, în cadre familiare „Albina“ din Sibiu, mâne și poimâne serbează iubileul Domnului *Partenie Cosma*, al directorului său ilustru, onorând conducerea lui înțeleaptă, munca lui și cinstită și rodnică, de un sfert de veac.

Ne împlinim o plăcută datorință, când aderăm și noi la aceasta serbare iubilară, și ne însușim și noi sentimentele de recunoștință și de profund respect, potrivite cu importanța iubilantului distins.

Știm aprecia bine progresele gigantice făcute de „Albina“, sub conducerea D-V. înțeleaptă, prevăzătoare în aceasta epocă: căci „Albina“, evoluând în proporții uriașe în toată privința, nu numai a fost, dar a și rămas primul nostru institut financiar, ca putere de capital și de credit; a fost și a rămas în felul său, prima noastră putere vie, de muncă, de organizație, de știință și praxă; a devenit o adevărată mamă ocrotitoare și desrobitoare pentru noi și băncile noastre din patrie, și cel mai puternic factor financiar al nostru, respectat în afară, ba chiar și temut de alte neamuri.

Dar conducerea D-V. înțeleaptă ne arată și altceva. D Voastră și „Albina“ sunteți nașul și părintele recunoscut al creațiunilor noi financiare de mare valoare pentru viitorul nostru cum e. „Solidaritatea“ și banca de asigurare și instituția revizorilor eperți etc... Mai departe munca socială, culturală și umanitară, ce se săvârșește în Sibiu, ba și aiurea; jertfele și ajutoarele bănești, puse în serviciul muncii și educației naționale sănătoase, prețutindenea ne arată mulți muncitori dela „Albina“ și jertfe, inițiative, inspirațiuni sănătoase din cercurile ei.

Ca un munte superb, ce dominează o parte de țară, ocrotind și mobilizând o armată întreagă de puteri și bune și disciplinate, apare azi persoana D-V. distinsă, nu numai în aranjamentul financiar al „Albinei“, ci și în al tuturor băncilor noastre din patrie. Acesta e cel mai frumos și mai meritat tablou, ce Vi se poate oferi azi, drept prezent iubilar, D-le Director.

În ziua iubilară a muncii și conducerii D-V. îndelungate, *Vă dorim dela Dumnezeu, putere deplină, inimă senină, viață îndelungată, în fruntea serviciilor ce conduceți, și în mijlocul distinsei D-V. familii, mulți, mulți ani fericiți!!*

Jurisdicțiune.

Decizii curiale!

Când nu este obligat acționarul a plăti acțiunile de emisiunea nouă subscrise de el? O societate pe acții a intentat proces unui acționar pentru o pretensiune de K. 7000 provenită din semnare de acții din o emisiune nouă. Acționarul pârât s'a apărat cu aceea, că ce este drept, a subscris 35 de acții din emisiunea nouă, în valoare nominală de K. 7000 —, dar după ce hotărârea adunării generale privitoare la urcarea capitalului nu este în consonanță cu prospectul emis, obligamentul lui de a plăti acțiunile semnate a încetat.

S'a apărat mai departe cu faptul, că direcțiunea n'a documentat subscrierea tuturor acțiunilor nouă emise, iar înainte de a face aceasta obligamentul de plată nu poate fi validat față de subscriitorul acțiunilor. Tabla reg. și mai târziu Curia reg., aceasta din urmă prin sentința sa No. 437/910 a dat câștig de cauză acționarului și a scos din vigoare sentința forului prim.

Motivarea sentințelor celor două foruri superioare este următoarea:

Dacă adunarea generală a hotărât urcarea capitalului social în alt sens, decât cum s'a făcut subscrierea acțiunilor, atunci subscriitorii au eșit din obligo. În caz de urcare a capitalului social subscriitorii sunt, numai în acel caz obligați la plată, dacă s'a asigurat prin subscriere întreg capitalul emisiunii nouă.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 4 Ianuarie 1911.

Abia a trecut ultimo cu cererile mari și piața financiară începe deja a se ușura. În Berlin se lățișe vestea la bursă, că Banca imperială a trecut limita biletelor libere de dare cu 750 milioane M., o cifră de record în anele Băncii. Mai târziu după stabilirea exactă a sumarului s'a constatat că totuș calculul prim a fost exagerat, și că Banca imperială a ajuns numai cu 611.76 milioane M. în dare, adică mai puțin decât în anul trecut cu 59 milioane, dar mai mult cu 157 milioane decât în 1908. Imprumuturile nouă în escont și lombard au crescut cu 547 milioane, bonurile de tezaur s'au redus cu 175 milioane M. și tezaurul eră de 924 milioane M. După ultimo discountul particular a scăzut rapid la 3 $\frac{1}{2}$ %.

În comparație cu sfârșitul anului 1909 sumarul Băncii Austro-Ungare este mult mai nefavorabil, fiind atunci numai 75 milioane K bilete sub dare în circulațiune, acum 306.8 milioane K. În săptămâna ultimă a anului sumarul Băncii de emisiune s'a înrăutățit cu 219.2 milioane K. Intreagă circulațiunea de bilete a ajuns cifra 2376 milioane K față de 2188 milioane K în a. tr. Urmarea acestor cereri mari este o abundență de numărare la toate băncile mari din Viena. Dar încasările au început deja, și se sperează că până la 15 crt. biletele în dare vor scădea cu cel puțin 200 milioane K.

Chestia etalonului însă nu devine actuală, până ce se va clarifica situația pe piețele financiare mondiale.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Riureana“ institut de credit și de economii soc. pe acții este firma unui nou institut de bani întemeiat în Gurgiu (Görgényzentimre) com. Murăș-Turda cu capital social de K. 60,000.

Direcțiunea este compusă din d-nii: Dr. Ioan Harșia, director executiv; Sam. Jeremiás, Romulus Cătărig și Zaharie Lup, iar în comitetul de supraveghiere au fost aleși d-nii: George Branea, Greg. Farkas și Nicolae Lupescu. Contabil al noiei societăți este Ioan Pap și cassar George Crainic.

Insoțire de credit sistem Raiffeisen în Rusciori. La 6 Noembrie 1910 și-a ținut adunarea generală constituantă o nouă insoțire de credit în comitatul Sibiiului și anume în comuna *Rusciori* Scopul ei este — precum arată și firma — procurarea de credit membrilor ei. Firma și-a înregistrat-o deja.

Este interesant a se ști, că în acelaș număr al monitorului oficial, în care cetim despre înregistrarea firmei acestei nouă insoțiri românești, se poate ceti și înregistrarea firmei unei insoțiri sistem Raiffeisen tot în comuna amintită, înființată — precum se vede după numele membrilor din direcțiune — de Sași.

Insoțirea proprietarilor de vite în Ciuta. În comuna Ciuta din com. Caraș-Severinului s'a înființat o insoțire a proprietarilor de vite. Scopul urmărit este asigurarea pagubelor la „Societatea ungară de asigurare mutuală a vitelor“.

Insoțire de credit în Săsăuș. În Săsăuș comitatul Sibiiului s'a înființat o „Insoțire de credit“ cu responsabilitate nelimitată. Scopul: afaceri de bancă.

„Stuparul“, reuniune economică de credit în Stupinile-Brașovului. Aceasta nouă insoțire românească și-a înregistrat deja firma la tribunalul din Brașov. Scopul ei e procurarea de credit etc.

CRONICA.

Rugare. Adresăm tuturor abonenților și sprijinitorilor de până acum ai „Revistei“ noastre rugarea să binevoiască a-și înor din bună vreme abonamentul pe anul 1911, iar cetitorilor, cari încă n'ar fi abonenți, să între în șirul abonenților noștri, dând astfel sprijin unicului organ de publicitate financiar-economic dela noi.

Rugăm îndereși direcțiunile institutelor noastre de bani, cari încă nu ar fi făcut aceasta, să decretese «Revista Economică», ca organ oficial al lor și să publice în coloanele ei toate anunțurile lor oficiale, cum sunt: bilanțul anual, convocarea adunării generale, concurse și altele.

Prețul abonamentului rămâne cel vechiu indicat în fruntea revistei noastre: K 12.— pe un an și K 6.— pe $\frac{1}{2}$ de an. Funcționarilor institutelor noastre de bani și ale tovărășiilor le facem înlesnirea de a putea plăti abonamentul și în rate trilonare à K 3.—.

Pentru a ne putea orienta asupra tiragiului anului curent rugăm a ni-se trimite comenzile de abonament cât mai curând posibil.

On. noastre institute de bani, cari ne vor trimete bilanțuri spre publicare le rugăm să binevoiască a ne indica *express*, dacă dorește ca bilanțul și contul profit și pierdere să fie publicate și în textul maghiar sau numai în cel românesc, pentru a ne putea conformă dorințelor lor întocmai.

Manuscrisele bilanțurilor și ale altor publicații, menite a apărea ca inserțiuni, rugăm a le expedia cu poșta din bună vreme și după posibilitate astfel, ca să ajungă în posesiunea noastră cel puțin cu o săptămână înainte de ziua expediției regulate a revistei noastre, care este Sâmbăta.

Ținând seamă de faptul, că adunările generale ale institutelor noastre de bani se țin de regulă Duminica, la dorința exprimată din mai multe părți, cu începere dela numărul nostru viitor „Revista Economică” va apărea totdeauna cu data de Sâmbătă, făcându-se expediția în aceeași zi. *Administrația.*

Oficii și agenturi poștale noue. Agentura poștală din comuna *Siménfalva* cu începere dela 16 Decembrie 1910 s'a transformat în oficiu poștal. Cercul de competență a acestui oficiu se extinde asupra comunelor *Siménfalva* și *Szekelyszentmiklós*.

Agentura poștală din comuna *Țințari* com. Făgărașului cu 26 Decembrie 1910 s'a sistat în mod provizor.

În comuna *Kecsed* com. Cojocnei s'a redeschis agentura poștală, care fusese sistată în mod provizor.

În comuna *Felőr* com. Solnoc-Dobăca s'a deschis cu 1 Ianuarie 1911 o agentură poștală nouă pentru comunele *Felőr* și *Csicsó-Hagymás*.

Asemenea în comuna *Vasaskőfalva* pentru comunele: *Vasaskőfalva*, *Gurány* și *Felső-Kocsóba*.

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Băncilor Române pe anul 1911. Anul XII. Redactor: *Constantin Popp*. Sibiu. Tiparul Tipografiei arhidiecezane, 1910.

Șematismul societăților pe acții și al însoțirilor române, cunoscut sub titlul de mai sus, a apărut și se va expedia în zilele proxime, celor ce l-au comandat și acelora, cari ar dori să-l aibă.

„Anuarul” pe 1911 se extinde pe 14 coale de tipar și coala primă cuprinde, pe lângă partea calendaristică obicinuită, următoarele notițe și informații de folos practic: Mărimea normală a bancnotelor; Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a bancnotelor, a notelor de stat vechi în valută austriacă și în coroane; Timbre de documente; Chei pentru calcularea intereselor; Frațiunile comune mai obicinuite transformate în fracțiuni decimale; Tragerile la sorti ale lozurilor; Competința de timbru a registrelor comerciale (cu exemplu); Scala de timbru I. II. și III.; Tarifa pentru telegrame; Tarifa poștală și monetele diferitelor state.

Șematismul însuș se extinde pe 13 coale și cuprinde în IV părți instituturile de credit: societăți pe acții (147 la număr), însoțirile (41 la număr) și socie-

tățile comerciale (5), indicându-se firma în toate limbile înregistrate, anul fondării, capitalul social, pretul acțiunilor, termenul de prescripțiune al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, foile oficiale, numele și domiciliul membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, numele și titlul funcționarilor; bilanțul și contul profit și pierdere pe 1909, în fine împărțirea profitului net și a cotei de binefacere.

Un capitol special este rezervat „Solidarității” arătându-se numele membrilor ei, scopul însoțirii, condițiile de primire, numele și domiciliul membrilor direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și al revizorilor-experti, precum ultimul bilanț al însoțirii pe anul 1909.

După aceasta urmează consemnarea altor instituții de natură economică-financiară, parte deja înființate, parte în înființare și sub înregistrare, aranjate după comitate.

La finele „Anuarului” sunt două sumare, unul după sediu, arătându-se în care oraș, ce instituții financiare românești sunt, și altul alfabetic.

Prețul anuarului legat în pânză elegantă este K 4 + 20 fl. pentru porto și se poate comandă la *Administrația „Revistei Economice” în Sibiu, (Nagy-szeben).*

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiune pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice”. Prețul 50 fl.

„Cheia” de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii, depuneri etc.

Îndeosebi este chemată a face bune servicii „Cheia”, bărbaiților de încredere ai băncilor și însoțirilor noastre, ușurându-le în măsură însemnată lucrul, ce îl au cu calcularea intereselor de întârziere la prolongiri de cambii și tot felul de împrumuturi de altă natură; dar o vor putea folosi cu succes și advocații; preoții la socotelile bisericesti, notarii și colecții de dare comunali; capitaliștii privați, cari cu ajutorul ei pot controla cu ușurință exactitatea dobânzilor, ce li-se socotesc după depuneri, efecte (hârtii de valoare) escontări de cupoane etc.

Cu un cuvânt „Cheia” este o tabelă de adevărat folos practic pentru toți, cari au daraveri de bani și editarea unei astfel de „Chei” a fost o trebuință demult și adeseori reclamată la noi.

Cheia pentru calcularea intereselor tipărită pe carton tare și durabil costă 50 fl. și se poate comandă la *Administrația „Revistei Economice” în Sibiu-Nagyszeben.*

La comanda de una sau două exemplare prețul se trimete mai bine în mărci poștale.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor-curente, ediția a II-a de *I. C. Panțu*, prof. la școala sup. de com., o carte de specialitate în extensiune de I—IX+160 pagini, octav mare. Prețul este 3 coroane. Se recomandă funcționarilor de bancă, membrilor din direcțiune, cenzorilor, preoților și învățătorilor noștri și tuturor, cari au de a face cu băncile și cu caselle de păstrare. Se poate procură prin orice librărie sau direct dela librăria *Ciurcu* sau *Mureșanu* din Brașov, sau dela *Librăria Arhidiecezană* din Sibiu.

DIN REGISTRUL FIRMEI LOR.

„Dumbrava“, insoțire de credit în Ucea-de-jos. Inregistrat dreptul de-a face publicațiuni oficiale și în „Telegrafal Român“ sau în „Revista Economică“ din Sibiu.

„Insoțirea de credit din Perșani“. Inregistrat dreptul de a face publicațiuni oficiale în „Gazeta Transilvaniei“.

„Jiana“, institut de credit și economii în Petroșeni sub liquidare. Inregistrat încetarea calității de licuidatori și firmanți a domnilor Dr. Gavriil Suciu și Sim. Suciu.

Posta Redacțiunii.

D-lui T. O. în C. Registrul împrumuturilor ipotecare se timbrează cu 50 fil. de fiecare coală, fiind calificat conform unei ordinațiuni ministeriale recente ca salda-conto, deci registru principal. Vom rectifica aceasta și în „Anuar“ în anul viitor.

In editura „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, au apărut:

1. Ținerea vitelor* de Eugen Brote	K	—24
2. Trifoiul*, de Eugen Brote	„	—24
3. Prășirea pomilor*, de Demetriu Comșa	„	—24
4. Legea veterinară*, de învățătorul Muntean	„	—80
5. „Insoțirile de credit“ (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	„	1-60
6. Cartea stuparilor săteni, de R. Simu	„	—70
7. Statutele „Tovărășiiilor agricole“	„	—
8. Statutele „Insoțirilor de credit“ (Raiffeisen)	„	—
9. Povete pentru stărpirea gândacilor de Maiu	„	—10
10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii	„	—
11. Povete pentru apărarea împotriva gândacilor cari sfredelesc mugurii	„	—10
12. Scurtă povățuire la stărpirea șoarecilor de câmp	„	—10
13. Cum să imblătim orzul de bere?	„	—18
14. Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nic. Iosif	„	—70
15. Nutrirea animalelor de casă, de Aurel Cosciuc	„	1-60

Sumar.

Aviz. — Un memento. — Iubileul domnului Parteniu Cosma. — Instituția reviziunilor în Ungaria. — Institutele de bani societăți pe acții în Hunedoara. — Jurisdicțiune: Ceciziuni curiale: Când nu este obligat acționarul a plăti acțiunile de emisiunea nouă subscrise de el? — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți comerciale și financiare: „Riureana“, Insoțire de credit sistem Raiffeisen în Rusciori, Insoțire proprietarilor de vite în Cuita, Insoțire de credit în Săsăuș, „Stuparul“. — Cronica: Rugare, Oficii și agenturi poștale nouă. — Bibliografie: Anuarul Băncilor Române pe anul 1911, Cheiă pentru calcularea intereselor, Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor-curente. — Din registrul firmelor. — Posta redacțiunii. — In editura „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, au apărut.

„CÂMPIANA“, institut de credit și economii în Mocs.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Câmpiana“, publică concurs pentru ocuparea postului de contabil cu salariu de K 1600 și rețut de cuartir K 400.

Dela concurenți se recere să fie absolvenți ai unei școale comerciale cu examen de maturitate și să aibă praxă deplină în toate agendele de bancă.

Cererile provăzute cu toate documentele de lipsă, sunt a se înainta Direcțiunii până la 20 Ianuarie 1911.

Definitivarea urmează după încheierea bilanțului pe anul 1911.

Postul e de a se ocupa cu 1 Februarie 1911.

Nr. 1 (1—3)

Direcțiunea.

„POPORUL“, institut de credit și casă de schimb, soc. pe acții în Săliște (Szelistye).

CONCURS.

„Poporul“, institut de credit și casă de schimb, soc. pe acții în Săliște (Szelistye), angajează imediat un contabil absolvent de școală superioară de comerț, și cu praxă, cu salariu începător fundamental de K 1500 la an.

Nr. 2 (1—2)

Direcțiunea.

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

Centrala în Viena: —

◆◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆◆

la

„Albina“, inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă cu:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius“ fondată sub egida societății „Dunărea“.

Prospect de fondare.

Importanța cea mare a asigurărilor în viața socială și economică a popoarelor e recunoscută și apreciată astăzi de toate capetele luminate din lume.

Popoarele culte: Englezii, Francezii, Germanii etc. se întrec în a da o dezvoltare cât mai extinsă instituțiilor de asigurare. La noi însă — putem zice — până acum nu s'a făcut aproape nimic pentru împământinirea și popularizarea acestei instituții. Tocmai de aceea, subsemnații fondatori, conștii de însemnătatea cea mare a asigurărilor și conștii de faptul, că la noi — mai mult ca la oricare alt popor — asigurările sunt unul dintre cele mai excelente mijloace menite a ne garanta avutul și a ne asigura viitorul, ne-am decis să punem bază unei bănci de asigurare sub numirea: «*FORTUNA*», *instituit general de asigurare, societate pe acții*, numire pe care adunarea generală constituantă o poate modifica.

Prin acest institut voim să cultivăm în mod sistematic asigurările de tot felul, în prima linie însă asigurările contra focului și asigurările asupra vieții omenești. — Afară de acestea intenționăm să mai cultivăm — direct ori indirect — și asigurările contra grindinei și altor pagube elementare, precum și noul sistem de asigurare, introdus cu succes de câțiva timp în străinătate, prin cari se asigură replătirea sarcinilor hipotecare, pentru cazul, când debitorii în decursul vieții lor nu ajung a le replăti. Voim toate acestea pentru ca să deprindem poporul a-și asigura avutul și viitorul și să-i dăm puțință a ajunge cu un ceas mai curând la ușurarea marilor sarcini hipotecare, ce-i îngreunează averea.

Lucrările noastre dorim să le întemeiem în prima linie pe acele bănci din patrie, cari vor participa ca acționari, știut fiind că la noi — între împrejurările date — băncile sunt reprezentanții cei mai autorizați ai vieții economice a poporului nostru. — Aceste bănci deci dorim să fie și reprezentantele proiectatului nostru institut, căruia să i acvireze materialul de asigurat și dela care — în schimb — ele să capete un nou izvor de venit, iar din premiile, ce le vor încasa, un nou capital pentru afacerile lor.

Natural însă, că pe lângă bănci în lucrările noastre vom căuta și cere și sprijinul celorlalte elemente productive ale poporului nostru: private și publice. Căci scopul nostru este să intrunim la o mare acțiune comună pe toți factorii de viață ai poporului în mijlocul căruia vom avea să lucrăm.

Cu un astfel de program și în vederea atâtor mari scopuri, proiectăm ca noul institut de asigurare să se înființeze cu un *capital social de un milion coroane* împărțit în 5000 de acții à K 200 nominal. — *Acțiunile vor fi pe nume și se vor răscumpăra cu valoarea lor nominală, plus o taxă de fondare și organizare de 5%.* La subscrierea fiecărei acții e a se plăti — pe lângă taxa de fondare și organizare — încă 10% din capital. Următoarele 20% vor avea să se plătească cel mult în 15 zile după adunarea de constituire, iar restul în rate, ce le va stabili viitoarea direcțiune a institutului, cu acea observare însă, că aceste rate nu pot fi mai mari ca 10% și în termine mai scurte de o lună. Sumele ce se vor plăti în contul acțiunilor subscrise se pot depune la oricare institut de credit și economii, care e luat între membrii „Solidarității“, asociațiune de institute financiare în Sibiiu.

Institutul, ce-l proiectăm se înființează cu sediul în Sibiiu, pe timp de 100 ani, care la timpul său va putea fi prolongit din partea adunării generale. El își va putea extinde activitatea atât în țară, cât și în străinătate. Terminul ultim pentru subscrierea acțiunilor se fixează cu ziua de *31 Martie 1911*. În caz de suprasubscriere, fondatorii își rezervă dreptul ori să stabilească capitalul social la o sumă mai mare ca un milion cor., ori să reducă subscrierile făcute și să numească prima direcțiune — constătătoare din 12 membrii — pe timp de 3 ani.

Sibiiu, la 30 Octomvrie 1910.

Parteniu Cosma,

dir. exec. al „Albinei“, prezidentul „Solidarității“ în Sibiiu.

Romul Cărăbaș,

dir. exec. al „Timișanei“ în Timișoara.

Andrieu Cosma,

dir. exec. al „Silvaniei“ și mare proprietar în Șimleu

Ioan I. Lăpădatu,

dir. exec. al „Ardeleni“ în Orăștie.

Dr. Coriolan Pap,

adv., dir. exec. al „Bihorenei“ în Oradea-mare

Constantin Popp,

revizor-șef de liquidatură la „Albina“ și redactorul „Revistei Economice“ în Sibiiu.

Sava Raicu,

secretar-director substituit, la „Victoria“ în Arad.

Dr. Gavriil Suciuc,

avocat în Hațeg.

Dr. Gavril Tripon,

avocat, dir. exec. al „Coroanei“ în Bistrița.